

De limiet

Honderddertig jaar later, na een bestaan van vijftieneenhalve eeuw, ging de waag in 1882 als een zelfstandige gemeentelijke organisatie ten onder. Hoewel de handel in de Franse Tijd kwijnde stond het voortbestaan van de waag in die tijd nog niet op het spel. Er veranderde wel het een en ander. Zo behoorde de tijd van de grote gewestelijke en stedelijke zelfstandigheid voorgoed tot het verleden. Er werd in de jonge staat met een sterker centraal gezag een algemeen belastingstelsel voor geheel het land ingevoerd. Als gevolg van het streven naar grotere eenheid en uniformiteit onttrok de centrale regering de zeggenschap inzake het algemeen beleid ten opzichte van wagen aan de steden en dus ook aan Rotterdam. Zo kwam het overheidsgezag over het Rotterdamse weeghuis in deze revolutionaire tijd opnieuw aan Den Haag, evenals in de Middeleeuwen: *bien étonnés de se trouver ensemble*, de tijd waarin de heerlijke rechten - waaronder het waagrecht - ontstonden en de tijd die deze wilde afschaffen!

Eén van de vaste punten in de waagordonnanties van de staten van Holland: de uitdrukkelijke bevoordeling van steden boven het platteland, schitterde in de 'Ordonnantie, waar op binnen de Bataafsche Republiek zal worden geheven de impost op de waag' van 13 december 1805 door afwezigheid. Ondanks de leuze van vrijheid bleef weging op de openbare wagen van goederen boven de - nog steeds - twintig pond verplicht. Natuurlijk vooral in verband met de belastingheffing. De uitzonderingen van weleer bleven bestaan, maar werden aan meer regels gebonden: het belastingnet werd fijnmaziger. Dit gold in het bijzonder voor de verkoop bij stapeling en het accord over de afkoopsom voor de uitslag van waren gedurende een belastingjaar. Mede in verband hiermee ontstond er een papierwinkel. Maar liefst acht verschillende formulieren zijn aan de ordonnantie van 1805 toegevoegd⁶⁶).

De stadswaag van Rotterdam was 's lands waag geworden. De staat was bereid het beheer van het weegbedrijf, met name het onderhoud van de gebouwen en de inrichting alsook de betaling van het personeel, aan de stad toe te vertrouwen. Als tegenprestatie deed de staat afstand van het 'weeg of wik-loon', waarvoor het overigens wel richtlijnen gaf⁶⁷). Uit de betalingen voor het wegen moest Rotterdam dus zijn waag in bedrijf houden. Voor een afzonderlijke stedelijke accijns naast de landelijke impost was in het nieuwe bestel geen plaats. Volgens een rapport van de waagmeester uit 1814 is het wikkeld keurig volgens de Haagse richtlij-